

АГЕНЦИЈА ЗА БАНКАРСТВО РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Одговори на примједбе, коментаре и приједлоге достављене у оквиру јавне расправе о нацрту Одлуке о заштитном слоју капитала за системски ризик

Бања Лука, новембар 2023. године

УВОД

Дана 13.11.2023. године Агенција за банкарство Републике Српске (у даљем тексту: Агенција) је писаним путем обавијестила банке са сједиштем у Републици Српској да је објављен нацрт Одлуке о заштитном слоју капитала за системски ризик (у даљем тексту: Одлука), на интернет страници Агенције (www.abrs.ba), у одјељку Прописи у припреми.

Мишљења, приједлози и примједбе на предложене нацрте могли су се доставити до 20.11.2023. године на *e-mail* адресу regulativa@abrs.ba.

У току јавне расправе запримили смо питања од стране банака, те смо сваком питању приступили са дужном пажњом, и након разматрања и усаглашавања дали додатна појашњења кроз одговоре на питања или извршили корекције гдје је то сматрано потребним.

1. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Нацрт Одлуке

Предмет Одлуке

Члан 1.

(3) Банка се редовним основним капиталом који се одржава за испуњавање једног од елемената захтјева за комбиновани заштитни слој не користи за испуњавање других примјењивих елемената захтјева за комбиновани заштитни слој.

1.1. Коментари и упити у јавној расправи

1.1.1. Питање/коментари/сугестије

Достављен је уопштен коментар који се тиче прописане минималне стопе адекватности капитала од 12%, узимајући у обзир нове капиталне захтјеве у виду заштитног слоја капитала за системски ризик, односно банка предлаже усклађивање нивоа стопа капитала са стопама у ЕУ.

1.1.2. Одговор

Стопа адекватности капитала прописана је чланом 37. Закона о банкама Републике Српске чији је званични обрађивач Министарство финансија Републике Српске. Додатно наглашавамо да су се постојеће стопе адекватности капитала показале као примјерене посматрајући специфичности локалног тржишта, а заузимање другачијег или конзервативнијег приступа у одређивању стопа у односу на оне у ЕУ представља право сваког националног тијела надлежног за прописивање и супервизију банкарског система појединачних земаља.

2. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Нацрт Одлуке

Начин одређивања стопе заштитног слоја капитал за системски ризик

Члан 4.

(1) Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик подешава се у помацима од 0,5 процентних поена или садржаоцу 0,5 процентних поена и може износити максимално 3% укупног износа изложености ризику.

2.1. Коментари и упити у јавној расправи

2.1.1. Питање/коментари/сугестије

Достављена су питања везано за појашњење усклађености између члана 4. став 1. Нацрта Одлуке и табеларног приказа стопе заштитног слоја капитала за системски ризик који је наведен у поглављу I тачка 2. у оквиру Образложења.

2.1.2. Одговор

Чланом 4. став 1. Одлуке дефинишу се могући начини подешавања стопе заштитног слоја капитала за системски ризик, односно да се исто врши у помацима од 0,5 процентних поена или садржаоцу 0,5 процентних поена, што би значило да прописани помаци могу бити од 0,5 процентних поена или цијели број који је дјелив са 0,5 процентних поена. Заштитни слојеви дати у табеларном приказу у Образложењу поглавље I тачка 2. представљају природне бројеве са садржаоцем од 0,5 процентних поена.

3. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Нацрт Одлуке

Начин одређивања стопе заштитног слоја капитал за системски ризик

Члан 4.

(5) Банка израчунава заштитни слој за системски ризик како слиједи:

$$B_{SR} = r_T * E_T + \sum_i r_i * E_i$$

гдје је:

B_{SR} = заштитни слој за системски ризик,

r_T = стопа заштитног слоја примјењива на укупан износ изложености ризику банке,

E_T = укупан износ изложености ризику банке

i = индекс којим се означава подскуп изложености из става 3. овог члана,

r_i = стопа заштитног слоја примјењива на износ изложености ризику подгрупа изложености i ,

E_i = износ изложености ризику банке за подгрупа изложености i .

3.2. Коментари и упити у јавној расправи

3.2.1. Питање/коментари/сугестије

Достављена су питања везано за појашњење начина одређивања стопе заштитног слоја капитала за системски ризик, те појашњења усклађености између члана 4. став 5. Нацрта Одлуке и поглавља IV у оквиру Образложења.

3.2.2. Одговор

Чланом 4. став 5. Одлуке дефинише се израчунавање заштитног слоја капитала за системски ризик по датој формули која садржи два дијела, могуће одвојива, с тим да се први дио односи на укупан износ изложености ризику банке ($B_{SR}=r_T * E_T$), док се други дио односи на износ изложености ризику банке за подгрупа/подгрупове изложености ($\sum_i r_i * E_i$).

Приликом тренутно примјењивог израчуна B_{SR} (заштитни слој капитала за системски ризик) банка у формулу укључује:

r_T - што представља стопу заштитног слоја капитала за системски ризик која је утврђена за банку,

E_T - што представља укупан износ изложености ризику на извјештајни датум.

Даље, по члану 4. став 3. Одлуке дефинише се уопштено на које све изложености се заштитни слој капитала за системски ризик може примијенити, а то су:

- 1) све домаће изложености;
- 2) домаће изложености по секторима;
- 3) све изложености у државама чланицама Европске Уније (у даљем тексту: ЕУ) и трећим земљама;
- 4) изложености по секторима у државама чланицама ЕУ како би се омогућило признавање стопе заштитног слоја коју је одредила та држава чланица ЕУ.

Међутим, Агенција је у пропратном Образложењу навела примјену заштитног слоја капитала за системски ризик на све изложености, тачније на све домаће изложености, све изложености у државама

чланицама ЕУ и трећим земљама. Из овог произилази да банке (приликом тренутно примјењивог израчуна) неће посебно рачунати заштитни слој за системски ризик по секторима као подскуповима (други дио формуле неће бити примијењен).

Потребно је нагласити да је банка та која врши израчун заштитног слоја за системски ризик како је наведено у Образложењу поглавље IV, док ће Агенција преиспитивати обавезу одржавања заштитног слоја капитала, прагове за утврђивање предметног слоја капитала, вршити надзор над израчуном и пратити одржавање датог слоја.

Подаци из извјештаја *FISKK* користе се приликом утврђивања годишњег просјека кварталних показатеља (NPL и покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губитцима (ECL)) који одређују да ли је појединачна банка дужна да формира заштитни слој капитала.

1. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Образложење уз Нацрт Одлуке

I Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик

1. Показатељи за утврђивање стопе заштитног слоја капитала за системски ризик

Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик утврђује се на основу годишњег просјека (утврђеног на датум пресјека) показатеља кредитних изложености у статусу неизмирења обавеза (енгл. *Non-Performing Loans*), односно NPL показатеља (% утврђеног NPL-а за све кредитне изложености банке на кварталном нивоу) и показатеља покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губицима (ECL) на кварталном нивоу, за појединачну банку.

1.1. Коментари и упити у јавној расправи

1.1.1. Питање/коментари/сугестије

Достављена су питања везано за појашњења показатеља за утврђивање стопе заштитног слоја капитала за системски ризик, тј. који годишњи/квартални просјек показатеља NPL-а и покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губицима (ECL) се користи. Поред тога, потребно је образложити да ли се ниво некавалитених кредита (NPL-а) утврђује без рачуноводственог отписа.

1.1.2. Одговор

Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик утврђује се на основу годишњег просјека, утврђеног на датум пресјека, тј. утврдиће се на последњи дан календарске године (31.12.), а примјењивати од 30.06., прихватајући сугестије банака.

Наведено би конкретно значило да банка за прву примјену користи годишњи просјек података кварталних показатеља (показатеља NPL-а и покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губицима (ECL)) за период од 01.01.2023. до 31.12.2023. године код утврђивања заштитног слоја капитала за системски ризик, који треба бити примјењив од 30.06.2024. године.

Помаци су на годишњем нивоу, тако да ће поновно утврђивање заштитног слоја капитала за системски ризик обухватити податке показатеља (показатеља NPL-а и покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губицима (ECL)) за период од 01.01.2024. до 31.12.2024., те ће се примјењивати од 30.06.2025. године.

Утврђивање нивоа показатеља NPL-а и покривености NPL-а са евидентираним очекиваним кредитним губицима (ECL) исказује се након извршених рачуноводствених отписа, тј. у вриједност некавалитених кредита не укључују се износи извршених рачуноводствених отписа.

2. Приједлог одредбе упућен у јавну расправу – Образложење уз Нацрт Одлуке

I Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик

2. Утврђивање стопе заштитног слоја капитала за системски ризик

Стопа заштитног слоја капитала за системски ризик је постављена кроз заштитни слој од 0%, 1% или 2% узевши у обзир годишњи просјек (утврђен на датум пресјека) показатеља некавалитетних кредита (NPL-а) на кварталном нивоу и показатеља покривености NPL-а са ECL-ом за некавалитетне кредите, на кварталном нивоу. Банка утврђује стопу заштитног слоја капитала за системски ризик како слиједи:

NPL	Покривеност NPL-а са ECL-ом	Заштитни слој (%)
< 5%	> 65%	0%
< 5%	< 65%	1%
> 5%	> 65%	1%
> 5%	< 65%	2%

2.1. Коментари и упити у јавној расправи

2.1.1. Питање/коментари/сугестије

Достављена су питања везано за утврђивање стопе заштитног слоја капитала за системски ризик уз детаљнија појашњења о начину израчуна и утврђивања стопе уз конкретне примјере начина израчуна, као и примјене стопе заштитног слоја капитала за системски ризик.

2.1.2. Одговор

Утврђивање стопе заштитног слоја капитала за системски ризик је постављено кроз заштитни слој од 0%, 1% или 2% у зависности од комбинације нивоа показатеља. Да би банка знала који заштитни слој је дужна примјењивати потребно је прво да израчуна годишњи просјек кварталних показатеља некавалитетних кредита (NPL-а) и показатеља покривености NPL-а са ECL-ом за некавалитетне кредите.

Надаље, ако банка утврди да је годишњи просјек кварталних показатеља сљедећи:

- показатељ некавалитетних кредита (NPL-а) < 5%,
- показатељ покривености NPL-а са ECL-ом за некавалитетне кредите > 65%,

у овом случају заштитни слој капитала за системски ризик би био 0%, као што је приказано у табели из Образложења поглавље I под тачком 2.

Након што је утврђен заштитни слој, који је у овом случају 0%, исти се примјењује у формули (Образложење поглавље IV) као први фактор, док други фактор представља укупан износ изложености ризику банке.

Примјер

Банка XY има стопу NPL 4,5%, покривеност 75% и укупан износ изложености ризику 5.000 КМ.

Банка АВ има стопу NPL 4,5%, покривеност 60% и укупан износ изложености ризику 5.000 КМ.

Банка NM има стопу NPL 6,5%, покривеност 75% и укупан износ изложености ризику 5.000 КМ.

Банка YZ има стопу NPL 6,5%, покривеност 60% и укупан износ изложености ризику 5.000 КМ.

Банка	NPL	Покривеност NPL-а са ECL-ом	Заштитни слој (%) (r_i)	Укупан износ изложености ризику (E_T)	Заштитни слој за системски ризик (B_{SR})
1	2	3	4	5	$6=(5*4)$
Банка XY	4,5%	75%	0%	5.000	0
Банка АВ	4,5%	60%	1%	5.000	50
Банка NM	6,5%	75%	1%	5.000	50
Банка YZ	6,5%	60%	2%	5.000	100

Из наведеног примјера је видљиво да ће нпр. Банка YZ примијенити 2% стопе заштитног слоја капитала за системски ризик с обзиром да је ниво NPL-а већи од 5%, а покривеност NPL-а са ECL-ом мања од 65%, што у коначници резултира заштитним слојем капитала за системски ризик у износу од 100 КМ.